

PROPOSICIÓ DE LLEI PER A LA IMPLANTACIÓ DE LA INFERMERA O INFERMER ESCOLAR EN ELS CENTRES EDUCATIUS NO UNIVERSITARIS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

L'obligació dels estats de donar cobertura integral a l'atenció sanitària dels menors al llarg de totes les etapes escolars, es configura com un dret humà, per la qual cosa sorgeix de la necessitat d'una atenció integral sanitària-educativa durant totes les fases de l'etapa escolar, que és la forma més adequada d'incorporar coneixements, actituds, valors, normes, comportaments, que han de guiar els nostres passos cap a una vida sana i saludable, model que s'ha imposat als països més desenvolupats del nostre entorn.

La Convenció sobre els drets del xiquet de 20 de novembre de 1989 de les Nacions Unides, en els punts 1 i 2 de l'article 24 exigeix als estats assegurar que tots els sectors de la societat, i en particular els pares i els xiquets, coneguen els principis bàsics de la salut i la nutrició dels xiquets, els avantatges de la lactància materna, la higiene i el sanejament ambiental i les mesures de prevenció d'accidents, que tinguen accés a l'educació pertinent i reben suport en l'aplicació d'aquests coneixements i a desenvolupar l'atenció sanitària preventiva, l'orientació als pares i l'educació i serveis en matèria de planificació de la família.

La figura de la infermera o infermer escolar compta ja amb més de cent anys d'història als països occidentals: a Europa va sorgir a la fi del segle XIX i a poc a poc va anar apareixent a principis del segle XX en alguns estats nord-americans. La seua ràpida extensió per Europa ha portat al fet que es trobe ja fermament consolidada en alguns països com ara Suècia, Escòcia, França o el Regne Unit, en els quals treballa conjuntament amb el sistema de salut de cada regió, realitzant i coordinant projectes en equip per a millorar la salut de la població en edat escolar.

Així, per exemple, als EUA hi ha al voltant de 45.000 infermeres o infermers escolars per a cobrir l'atenció de 52 milions d'estudiants, que constitueixen més del 75 % de les escoles americanes.

El dret a la protecció de la salut s'institueix en l'article 43 de la Constitució espanyola, precepte que, així mateix, imposa als poders públics el deure d'organitzar i tutelar la salut pública a través de mesures preventives i de les prestacions i serveis necessaris, així com el foment de l'educació sanitària. Així mateix, la protecció a la infància es recull en l'article 39 de la Constitució com un dels principis rectors de la política social i econòmica, i l'apartat 4 d'aquest precepte estableix que els xiquets gaudiran de la protecció prevista en els acords internacionals que vetlen pels seus drets.

Per la seua part, l'Estatut d'autonomia, en l'article 54, estableix la competència exclusiva de la Generalitat Valenciana de l'organització i gestió de les institucions sanitàries.

La salut constitueix, per tant, un dret essencial de la persona i, tal com assenyala en el preàmbul la Llei 10/2014, de 29 de desembre, de salut de la Comunitat Valenciana, només a través de la satisfacció individual i col·lectiva del dret a la salut pot materialitzar-se la igualtat substancial entre els individus.

I, quant als drets de salut de la infància i adolescència que regula l'esmentada Llei 10/2014, de 29 de desembre, de la Generalitat, cal destacar que l'apartat 1 de l'article 54 disposa que tots els menors tenen dret a la protecció i a l'atenció sanitària, així com a les **cures** necessàries per a la seua salut i benestar en qualitat d'usuaris i pacients del sistema valencià de salut.

Així, la salut escolar és contemplada com un dret en l'article 59.1 de la Llei 10/2014, de Salut de la Comunitat Valenciana, com el conjunt de programes i activitats dirigits a l'educació per a la salut i la conservació i foment de la salut física, psíquica i social de l'escolar en els centres docents

no universitaris de la Comunitat Valenciana. El mateix precepte, en l'apartat 2, estableix que «les accions en matèria de salut escolar exigeixen l'actuació coordinada dels departaments competents en matèria de sanitat i educació».

La Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries, en l'article 7 i dins de l'àmbit d'actuació estableix que «correspon als diplomats universitaris en infermeria la direcció, avaluació i prestació de les cures d'infermeria orientades a la promoció, manteniment i recuperació de la salut, així com a la prevenció de malalties i discapacitats».

Així mateix, el Reial decret 1.231/2001, de 8 de novembre, pel qual s'aproven els Estatuts generals de l'organització col·legial d'infermeria d'Espanya, del consell general i d'ordenació de l'activitat professional d'infermeria, en l'article 52 assenyala, entre altres aspectes, que es considera que l'exercici de la professió d'infermeria comprèn, a títol enunciatiu, el desenvolupament de funcions assistencials, investigadores, de gestió i de docència.

En l'actualitat, en la comunitat hi ha algunes infermeres i infermers escolars en l'àmbit municipal, però les seues funcions es centren en l'àmbit educatiu i deixen al marge l'aspecte assistencial, cosa que suposa una bretxa en l'atenció integral del xiquet i adolescent; d'una banda, l'educació en matèries relatives a hàbits saludables i, d'altra banda, l'aspecte purament sanitari que realitzen els equips d'atenció primària (EAP) en els centres de salut com en el cas de qualsevol altre pacient.

El model que implanta aquesta llei és el d'una atenció total i integra la pura assistència sanitària i l'aspecte preventiu i educacional, aborda temes com la prevenció i tractament de les addiccions, de l'assetjament escolar, de la violència a les aules, els trastorns alimentaris, la cura d'alumnes amb problemes de salut i la discapacitat. Es garantirà així l'atenció sanitària immediata per a qualsevol accident o problema de salut que sorgisca en l'àmbit escolar, cosa que garanteix la seguretat de l'alumne en el centre. Les infermeres i infermers escolars formen part de la plantilla de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública i s'adscriuen al centre de salut que territorialment li correspon al centre docent, com a fórmula d'integrar en l'àmbit de la sanitat les funcions que se li assignen i aconseguir una correcta coordinació en aquesta matèria.

Tots els centres als quals els és aplicable aquesta llei han d'estar dotats amb infermeres o infermers escolars.

Sobre la base dels arguments ressenyats, aquesta llei s'estructura en dos títols, dues disposicions addicionals, una disposició derogatòria i dues disposicions finals,

En el títol preliminar es delimita l'objecte de la llei i el seu àmbit d'aplicació.

El títol ..., compost de tres articles, defineix el personal professional infermera o infermer escolar, se'n delimiten les funcions —assistencial, gestora, docent i investigadora— i s'estableixen els requisits de formació que ha de complir i acreditar aquest personal.

TÍTOL PRELIMINAR

DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. *Objecte*

Constitueix l'objecte d'aquesta llei, regular l'assignació i presència de personal professional infermera o infermer escolar en els centres educatius als quals els és aplicable aquesta llei, amb la finalitat de garantir una atenció sanitària de xiquets i adolescents integral, àmplia i homogènia en tots els centres educatius no universitaris de la Comunitat Valenciana. El model que implanta aquesta llei és el d'una atenció total que integra la pura assistència sanitària i l'aspecte preventiu i educacional, i aborda temes com la prevenció i tractament de les addiccions, de l'assetjament

escolar, de la violència a les aules, els trastorns alimentaris, la cura d'alumnes amb problemes de salut i la discapacitat. Es garantirà tot i així la immediata atenció sanitària per a qualsevol accident o problema de salut que sorgisca en l'àmbit escolar, cosa que garanteix la seguretat dels alumnes en qualsevol centre educatiu no universitari. I, tot això, com a expressió del dret fonamental dels valencians i valencianes i, en concret, dels menors a la protecció de la salut previst en l'article 43 de la Constitució espanyola i en l'article 54 de l'Estatut d'autonomia.

El model que implanta aquesta llei és el d'una atenció total que integra la pura assistència sanitària i l'aspecte preventiu i educacional, i aborda temes com la prevenció i tractament de les addiccions, de l'assetjament escolar, de la violència a les aules, els trastorns alimentaris, les cures d'alumnes amb problemes de salut i la discapacitat. Es garantirà tot i així la immediata atenció sanitària per a qualsevol accident o problema de salut que sorgisca en l'àmbit escolar, cosa que garanteix la seguretat de l'alumne en el centre.

Article 2. *Àmbit d'aplicació*

El contingut d'aquesta norma és aplicable en tots els centres docents no universitaris de la Comunitat Valenciana, siga quina siga la seua titularitat.

TÍTOL I

DEL PERSONAL INFERMERA O INFERMER ESCOLAR

Article 3. *Definició del personal professional infermera o infermer escolar*

El professional infermera o infermer escolar es defineix com aquell que exerceix la seua labor en l'àmbit escolar prestant atenció i cures de salut a la comunitat educativa comptant amb una formació complementària i específica, i està integrat en el sistema de salut de la Comunitat Valenciana.

El seu objectiu és contribuir al ple desenvolupament i al màxim benestar físic, mental i social d'aquesta comunitat educativa, aportant un valor afegit eficaç i eficient de serveis sanitaris, per la qual cosa s'integra en el centre docent durant tot l'horari escolar, i realitzant també funcions assistencials en el si de l'equip d'atenció primària al qual pertany.

Article 4. *Funcions*

Les funcions de les infermeres i els infermers escolars són:

I. Funció assistencial

1. Actuar en coordinació amb l'EAP al qual pertany, amb atenció especialitzada i salut pública, per a l'adequada atenció integral biopsicosocial de l'alumne, tant xiquet com adolescent.
2. La prevenció de les situacions de risc i actuació davant les situacions d'urgència, ja siguen causades per la pròpia patologia de l'alumne com de caràcter accidental, que es produïsquen durant la jornada escolar, i prestar les cures necessàries.
3. Cura i valoració dels alumnes amb patologies cròniques o amb discapacitat, i a la seua família i entorn social, identificant el seu grau de dependència, les cures que requereix, resolent els problemes identificats de manera autònoma i amb l'equip de salut i en cas necessari remetent a altres professionals, assegurant una actuació compartida entre el centre educatiu, atenció primària i atenció hospitalària, per a donar una continuïtat adequada a les cures.

4. Promoure un ambient educatiu segur, mitjançant l'educació per a la salut: prevenció d'accidents, evitar la violència i mantenir-lo lliure de drogues i d'addiccions, entre altres, les situacions d'assetjament escolar i formació en primers auxilis. Afavorir la integració i construir entorns més inclusius evitant l'exclusió.

5. L'atenció a problemes relacionats amb la salut mental, la salut afectivosexual i les addiccions (alcohol, tabac, drogues, joc patològic i altres addiccions) coordinant-se amb els àmbits sanitaris corresponents.

6. Qualsevol altra que pugui atribuir-se-li en l'àmbit en el qual desenvolupa les seues funcions.

Concretament, les infermeres i infermers escolars poden:

a) Realitzar el diagnòstic infermer i elaborar un pla de cures individualitzat dels alumnes que el requereixen, i realitzar el seguiment corresponent de la patologia dels alumnes.

b) Administrar els tractaments mèdics prescrits.

c) Informar els professionals educatius implicats sobre els símptomes d'alarma davant determinades patologies amb la finalitat d'actuar amb rapidesa i eficàcia.

d) Fomentar l'autocura dels alumnes i l'adquisició d'hàbits de vida saludables d'alimentació, ergonomia, higiene ambiental i pautes per al reconeixement i prevenció d'accidents, així com de les conseqüències que en poden derivar, tant per als alumnes com les seues famílies.

e) Les actuacions sanitàries realitzades s'han d'incorporar a la història clínica de salut, i les infermeres i infermers escolars tenen accés al programa informàtic d'història clínica pròpia de la conselleria competent en matèria de sanitat, atès que la infermera i l'infermer escolar és personal amb caràcter general de l'equip d'atenció primària.

II. Funció gestora

a) Recollir i custodiar la informació sanitària aportada per les famílies, garantint la seua confidencialitat d'acord amb la legislació vigent.

b) Formular propostes en l'àmbit de les seues competències a l'equip directiu i claustre.

c) Assistir a les reunions específiques dels centres educatius, amb aportacions des del camp de la salut.

d) Elaborar, fer el seguiment i l'avaluació de les cures d'infermeria i els programes d'educació per a la salut.

e) Gestionar i mantenir el material necessari per a l'activitat de la infermera o infermer escolar.

III. Funció docent

a) Col·laborar en la formació dels alumnes de grau d'infermeria/EIR que realitzen pràctiques en centres educatius.

b) Desenvolupar activitats docents dirigides a les infermeres i infermers, infermeres o infermers especialistes i a altres professionals de la salut, encaminades a afavorir el desenvolupament de la professió i millorar la qualitat de l'atenció a la salut de la població infantil i juvenil.

c) Participació en la formació de nous professionals planificant, organitzant i dirigint les pràctiques docents corresponents en els nivells bàsic i especialitzat.

d) Col·laborar en la docència per a mantenir i elevar el nivell de competència del col·lectiu professional i donar resposta als avanços, als canvis científics i els tecnològics, així com als canvis en la professió, mitjançant la formació continuada.

e) Aconsellar i assessorar sobre temes de salut la comunitat educativa, pares i alumnes.

IV. Funció investigadora

a) Ampliar i aprofundir en els coneixements professionals per a millorar la qualitat assistencial de l'alumnat.

b) Generar nous coneixements i enfocaments innovadors, promovent la investigació de les cures infermeres per a donar resposta a les canviants situacions de salut.

c) Col·laborar amb altres professionals, tant sanitaris com docents, amb personal intern o extern en el centre, en les investigacions que es duguen a terme.

d) Proporcionar la base per al desenvolupament i el perfeccionament de les teories i models de cures que serveixen de guia en la pràctica de la infermera o infermer escolar tant en l'assistència directa, docència o administració.

e) Revisió de publicacions de l'àmbit de la cura infermera per a buscar les millors evidències per a la seua aplicació a l'àmbit escolar.

Article 5. *Requisits de formació del personal professional infermera o infermer escolar*

El personal professional infermera o infermer escolar ha d'estar en possessió del títol de diploma universitari o grau en infermeria i a més acreditar una formació específica relacionada amb les funcions a realitzar, i es dona preferència als qui ostenten un màster en infermeria escolar o expert universitari en infermeria escolar o l'especialitat d'infermeria en pediatria o l'especialitat d'infermeria familiar i comunitària.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. *Adscripció del centre educatiu no universitari a un centre sanitari*

L'article 59.7 de la Llei de salut de la Comunitat Valenciana assigna a cada centre escolar un centre d'atenció primària i un centre de salut pública de referència, per a les accions preventives i de promoció de la salut i per a comunicar-se en relació amb els problemes de salut que afecten la població escolar.

L'infermer o la infermera depenen orgànicament del departament de salut, i de l'equip d'atenció primària on estiga situat el centre escolar, i pertany a la plantilla de l'equip d'atenció primària.

Actua coordinat amb l'equip escolar, sense perdre contacte amb l'equip d'atenció primària (EAP) perquè l'infermer o la infermera formen part de l'equip interdisciplinari responsable de promoció de la salut de xiquets i joves, del qual és responsable el servei de salut.

Segona. *Obligacions dels centres educatius no universitaris i dels departaments de salut*

Tots els centres educatius no universitaris als quals és aplicable aquesta llei han de proporcionar un espai, mobiliari i infraestructura adequats perquè la infermera o infermer escolar pugui

desenvolupar les seues funcions, en condicions d'idoneïtat, intimitat i privacitat inherents a qualsevol atenció sanitària.

Els equips i suport informàtic han de ser subministrats pel departament de salut al qual s'adscriu el centre educatiu; així mateix, ha de garantir accés als programes propis de la conselleria competent en matèria de sanitat.

L'equip sanitari ha de ser subministrat pel departament de salut corresponent.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. *Derogació normativa*

Queden derogades totes les disposicions que, del mateix rang o d'un rang inferior, s'oposen a aquesta llei.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. *Habilitació per al desenvolupament reglamentari*

Es faculta el Consell per a dictar totes les disposicions que requerisquen desenvolupament i l'execució d'aquesta llei, que s'han de realitzar en el termini màxim de tres mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Segona. *Entrada en vigor*

Aquesta llei entra en vigor l'endemà de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.